

# BUDDHISTMISJONEN 50 ÅR

av

NOTTO NORMANN THELLE

Den Kristne Buddhistmisjons eksistens beror på *et kall og en visjon*, og har en bestemt målsetting ut fra et behov som ikke tidligere var dekket av noen misjon.

Som pionérmisjonær i Det Norske Misjonsselskaps tjeneste i Hunan, China, kom Karl Ludvig Reichelt på sine reiser til buddhistklostre og -templer og søkte kontakt med Buddhas disipler. Munkene skilte seg helt ut fra vanlige mennesker ved sin særpregede drakt og sitt brennemerke hode. Og som den varmhjertede misjonæren han var, ville han gjerne dele det kristne budskap med dem: «Hvor jeg ønsket å vitne for disse mennesker. Tenk om jeg blot kunne vinne én av dem for Kristus, få vise dem om det bare var en liten del av Kristi uransakelige rikdom,» skrev han senere.<sup>1</sup>

Men her møtte Reichelt sin første og bitreste skuffelse. Han hadde en forstemmende følelse av at budskapet ikke nådde frem. De hørte nok høflig på ham, men der var ingen respons.

Under en ukes opphold på Weishan kloster i 1905 førte dette ham inn i en alvorlig krise. Han hadde sett, sier han, noe av det knugende mørke som preget tilbedelsen. Men gang på gang støtte han også på ting og forhold som virket som lysstreif i mørket. Det forvirret ham. Var det mulig, turde han tro at «Guds ånd, Kristi rene ånd» kunne ha sitt arbeide innenfor disse dystre vegger? Kunne «overtro og avguderi» gå sammen med lengsler etter sannhet og renhet og frihet?<sup>2</sup>

Gripende er Reichelts kamp en stille morgen ute i bambuslien mens munkene forrettet sin messe i tempelhallen. Det var en skuffet og fortvilet mann som søkte lys fra Gud. Og skulle

han få nytt mot, måtte lyset komme gjennom det som var fundamentet for hans liv og gjerning: Guds ord, Bibelen.

Og svaret kom: «Gud har ikke latt seg uten vitnesbyrd» (Ap. gj. 14, 17). «Gud gjør ikke forskjell på folk» (Ap. gj. 10, 34). «Det som en kan vite om Gud, ligger åpent for dem, for Gud har åpenbaret det for dem» (Rom. 1, 19).

Men særlig var det prologen i Johs. 1 som grep ham. «For første gang begynte det å bli klart for meg,» skriver han, «dette som Johannes-evangeliet fremhever i forordet: Gud har fra evighet virket gjennom sitt *ord*, det vil si gjennom sin enbårne Sønn. Gud har skapt alt ved dette sitt ord, og han har innsatt Sønnen som livets og lysets kilde. Dette lys skinner i mørket, — og det vedblir å skinne selv om menneskene i sin forventethet ikke tar imot lyset.»

Lenge før misjonærene kom til China, var Gud der, og det er derfor sannhetsglimt og tilknytningspunkter som er lagt til rette.

Sentrum i åpenbaringen er alltid Jesus Kristus. «Den som tror på Sønnen har livet, den som ikke tror på Sønnen har ikke livet.» «Jesus og Jesus alene er veien, sannheten og livet.» Ja, slik måtte det være!

Han forsto også hvorfor alt hans strev var mislykket for ham: «I min utålmodighet og uforstand hadde jeg ikke fulgt de psykologiske lover som Gud har nedlagt, ikke utnyttet det materiale som han ved sin Ånd og sitt Ord har lagt til rette . . . Her måtte det et alvorlig studium til, her måtte det foretas en grundig forberedelse og planlegging.»<sup>3</sup>

Ut fra denne erfaring er det at Buddhistmisjonen alltid har lagt stor vekt på nødvendigheten av kjennskap, ikke bare til språk, men også til religionen, skriftene, kulturen og tenkesettet, om en skal kunne formidle evangeliet til religiøst engasjerte mennesker i Östen.

Det ble en lang forberedelses- og modningstid, — helt til 1919, da den første buddhistmunk ble døpt av Reichelt på Den Lutherske presteskolen på Shekow. Da var kallet klart og tiden kommet.

Reichelt kom hjem i 1920 med ferdige planer for det nye arbeide blant buddhistene. Disse gikk ut på å sette i gang et kristent institutt, et broderhjem, som skulle være innredet for å ta imot religiøst engasjerte mennesker, særlig munkes, og avpasset etter deres spesielle forhold.

Dette var noe nytt. Mange var interessert, mange var skeptiske og noen helt avvisende. Men hovedstyret gikk likevel med på at Reichelt skulle få vie seg for dette spesielle arbeide.

I mellomtiden var en ung medarbeider, Notto Normann Thelle, kalt til tjeneste, og 1. november 1922 kom Reichelt og Thelle til Nanking.

Ingen forberedelser var gjort, men de hadde en sterk følelse av at alt var lagt til rette av en høyere hånd, og innen få timer hadde de leidd huset, hvor arbeidet kunne begynne.

Allerede fra begynnelsen finner vi grunnelementene i fremtidens arbeidsopplegg, knyttet til kapell, pilegrimshall, skole og besøks- og reisetjeneste.

Samlingen om Guds ord og sakramenter har alltid vært sentrum i Buddhimisjonens arbeide. Det første som ble ordnet, var et lite kapell. Det var meget enkelt og primitivt, men utrolig effektivt.

Seks dager etter ankomsten kom de to første munkepilegrimer på besøk, forløpere for de tusener som skulle følge i deres spor. Søndag formiddag kunne kapellet være fullsatt av munkes fra Nankings templer og klostre.

Den første pilegrimshallen var en stall, som var pusset opp og innredet på klostervis med en lang plattform, hvor munkene kunne sove side om side om natten.

Skolen var også meget enkel. Den var de første årene åpen for unge buddhistnoviser, senere religionsskole for munkes og en tid også skole for utdannelse av menighetsarbeidere. Dette gjaldt buddhister som var blitt kristne.

Ved siden av arbeidet i «broderhjemmet» var besøks- og reisetjenesten et viktig ledd i virksomheten. Først gjaldt det besøk i klostre og templer i Nanking og omegn, og dernest en vidstrakt

reisetjeneste utover i landet. Reichelt var utrettelig og nådde like til Tibets grenser.

Tiden 1922–1950 hadde et temmelig enhetlig preg og var konsentrert om munkene — buddhister og taoister —, selv om religiøst engasjerte legfolk på ingen måte var utelukket.

Det var en rik tid da munkene kom og gikk fra hele China. På samme måte som i sine egne klostre kunne de oppholde seg i pilegrimshallen i tre dager. De fikk så benytte disse dagene til, så langt det var mulig, å sette seg inn i den kristne tro. De kom alltid med til våre daglige gudstjenester og andakter. Gudstjenesten hadde et noe mer høytidelig preg enn vi var vant til, av hensyn til de mennesker vi arbeidet blant. Men sentrum var alltid Ordet og bønnen. De fleste vandret videre på sin pilegrimsferd, men med et inntrykk av en verden de ikke kjente fra før. Noen kom inn på skolen, hvor vi kunne ha opp til førti munk. En stab av medarbeidere ble utdannet, noen ble lånt ut til andre misjoner, noen ble også sendt til det indre av China for å gjøre tjeneste der. Hvert år på de store høytider ble noen døpt. Det var festdager!

Selvfølgelig var et arbeide som dette ikke uten problemer og skuffelser. Det hører med. Og perioden ble avbrutt av det tragiske Nanking-opprøret 1927, da kirker og skoler gikk opp i luer. Mange kristne ble mishandlet, og 6–7 utlendinger ble drept. Vi opplevde fra vårt skjulested å se og høre korset bli skåret ned over porten og instituttet plyndret. Det var slutten på vår Nanking-periode.

Etter et par år i Shanghai ble vårt hovedsentrum flyttet til Hongkong i slutten av 1929 og det store instituttet på Tao Fong Shan bygget.

Den andre avbrytelsen kom med siste verdenskrig, da Hongkong ble tatt av japanerne og gjort til japansk koloni. Denne perioden varte fra 1941 til 1945. Det var en tid full av alle de farer og prøvelser som fiender under en japansk okkupasjon måtte gjennomgå.

Med krigens slutt gikk vi på mange måter inn i en ny tid med nye problemer.

Levebrødsspørsmålet var allerede aktuelt før krigen for de munkar som ble kristne. De var eiendomsløse og hadde i klostrene fått det de trengte til livets opphold. Hva skulle de leve av som kristne? Ikke alle kunne utdannes til prester og evangelister eller lærere. Problemet ble etter krigen akutt. Flere forsøk ble gjort for å skaffe dem et levebrød. Kurser i kontorarbeid og porselensmaling ble satt i gang. Det som ble stående, var porselensverkstedet, og ikke få er blitt porselensmalere.

En ny avdeling ble i 1948 opprettet i Hengshan, Hunan, under pastor Stig Hannerz' ledelse. Men da kommunistene kom og spredte våre medarbeidere og elever, var det slutt med misjonen der.

Grensene til China ble i 1950 stengt, og vi gikk inn i en vente- og krisetid.

Et av problemene var å få plassere de ferdig utdannede elevene. Noen hadde sitt arbeid på Tao Fong Shan. Andre ble plassert i flyktningearbeid, i skole og menighetsarbeid utenfor Tao Fong Shan. Noen ble overgitt til Den lutherske kirken i Malaysia som prester og evangelister, og har her gjort et godt arbeid.

Dette var på en måte i pakt med de opprinnelige planene som gikk ut på å utdanne tidligere buddhister til evangeliets budbærere. Men likevel var spørsmålet i denne tiden stadig hvordan vi på beste måte skulle kunne nå de religiøst engasjerte fra de fremmede religioner under de nye forhold.

Et viktig problem var *den nye situasjonen innen buddhistenes egne rekker*.

Den buddhisme vi møtte i China i 1920 og 1930-årene, var stillestående og passiv. Den stemte godt overens med Nathan Söderbloms ord om at Buddha har gjort Asia mildt, men passivt. Det hersket en mild innstilling til livet uten at menneskelig nød affiserte en.

Betegnende er i så måte en samtale en av våre kristne, en tidligere buddhismester, hadde med en av sine tidligere venner, også buddhistlærer, inne i China i 1930-årene. Her sa buddhisten:

«Jeg har intet imot at du forlater klosterlivet og vender til-

bake til samfunnet, for buddhismen er allerede håpløs og dens tilhengere har ikke meget å håpe på i fremtiden. De unge munkene vet at buddhismen ikke kan gi dem den trygghet de søker.»<sup>4</sup>

Vi møtte hos munkene en hjelpeløshet overfor livets problemer, som vel hadde sin grunn i deres livssyn, og en beundring for den kristne innsats både på det religiøse og sosiale område.

Men det var allerede den gangen tegn på en søken etter fornyelse. Lederen for denne bevegelsen var den berømte reformmunk Tai Hsy. Men den egentlige reformbevegelse kom fra Ceylon og Burma.

For første gang i historien ble det dannet et verdensforbund av buddhister (1952), som har holdt møte annet hvert år på forskjellige steder i Østen. I fornyelsens tegn sto også verdenskon-silet i Burma 1954–56.

Fornyelsen har gitt seg forskjellige utslag:

1. En ny selvbevissthet med krav på å bli hørt.
2. Kritikk overfor Vesten og kristendommen. Vestens moralske ledelse er blitt avslørt gjennom to verdenskriger. Buddhismen må nå få komme til med sitt fredsbudskap.
3. Adopsjon av kristne tanker og praktiske tiltak. Her kan en oppleve merkelige ting i moderne gudstjenesteformer og sosialt arbeide.
4. Buddhismen er blitt misjonerende, både i Østen og Vesten. Hele denne situasjonen har gjort at Den Kristne Buddhimisjon har måttet besinne seg på sitt kall og sin eksistensberettigelse. Og jeg tror en med rette kan si at en misjon blant religiøst engasjerte som buddhistene, er meget vanskeligere og mer krevende enn for 50 år siden.

Det trenges i dag i dette arbeide:

1. inngående kjennskap til vår egen kristne tro og teologi.
2. grundig kjennskap til buddhistenes skrifter, religion, tenkesett og kultur. Uten dypere forståelse kan en lite gjøre blant buddhister i dag.
3. personlig ydmykhet og respekt for annerledes troende. Vi møter mennesker for hvem deres tro er avgjørende for livet, som

bestemmer deres livsmønster, setter stempel på deres tanker, handlinger og moral.

I ethvert misjonsarbeide er forkynnelsen av evangeliet av avgjørende betydning. Slik også i Buddhistmisjonen. Men prekenen fremtrer i alminnelighet som en monolog uten at forkynneren får noen direkte reaksjon fra tilhørerne. Et viktig moment i Buddhistmisjonens arbeid har alltid vært samtalen. Dialogen er et direkte møte menneske med menneske, og byr derfor på særlige vansker, men også på særlige fordeler.

Dialogen har i de senere år vært meget omdiskutert. Men tross mistenkeliggjørelsen, mener jeg, at i møtet med mennesker av en annen tro er dialogen ikke bare av uvurderlig betydning, men helt nødvendig. Her er ingen flukt mulig. Her må en stå til ansvar for den tro som bor i en.

Jeg tenker ikke her på dialogen som en nøytral affære, hvor en lytter, reflekterer, men passer seg for å si noe som kan volde anstøt. En slik nøytral diskusjon om religionsproblemer kan nok ha en viss teoretisk betydning, men har i virkeligheten liten eller ingen interesse for den som er religiøst interessert.

Under konferansen om religionsdialogen i Kyoto i 1970 med spesialister fra hele verden, var det en kjent Zen-munk fra Vietnam, buddhistenes utsending til fredsforhandlingene i Paris, som sterkere enn noen annen understreket nødvendigheten av *personlig tro og engasjement* i den religiøse dialog. Den som ikke har en levende tro, er ubrukelig, hevdet han. «Hvis jeg ikke selv er en virkelig buddhist, hvordan er det da mulig å drive dialog med en som er kristen?»<sup>5</sup>

Selvfølgelig er der fare. En kan på den ene siden gå relativismens vei og slå av på sannheten, slik at evangeliet mister sitt anstøt. — På den andre siden er dialogen en utfordring til ens tro. Den forutsetter evnen og viljen til å lytte og forsøk på å se tilværelsen med motpartens øyne. Den krever ærlighet og respekt for den andres overbevisning.

Her vil en nok finne likhetspunkter, men jo mer en lærer å forstå den andres tro, jo mer ser en også det som skiller. Det

kristne vitnesbyrd hører hjemme i dialogen. Som misjonsprinsipp må den sikte på å bli et møte med den levende Kristus, han som er veien, sannheten og livet.<sup>6</sup>

Misjonsprest dr. Sverre Holth forteller gripende om en opplevelse han hadde ved Buddhistmisjonens senter i Kowloon:

«Etter et foredrag i vårt «House of Friendship» i Kowloon, ble jeg sittende til langt ut på kvelden i fortrolig samtale med 3 menn. Den ene var en konfucianer av den gamle skolen, den andre en praktiserende taoist, og den tredje en av lederne i den buddhistiske legmannsforening i byen. Det som særlig grep meg, var hvor mye vi hadde felles, ikke bare på det rent menneskelige plan, men også religiøst. Det steg en inderlig lengsel opp i mitt indre etter å kunne dele med dem noe av den rikdom jeg selv hadde funnet i Kristus, og etter å vise dem hvordan nettopp Kristus oppfyller det beste og edleste i deres egne religiøse systemer. Det som de innerst inne aner og ubevisst lengter etter, har tatt form og gestalt i Jesus Kristus, som er Gud åpenbart i kjød, «full av nåde og sannhet». I slike stunder aner en noe av misjonærkallets innerste mening, for da «vitner Guds ånd med vår ånd», og en tviler ikke på tilstedeværelsen av den Usynlige Gjest.»<sup>7</sup> Her er Guds ånd i virksomhet. —

I 1953 begynte Buddhistmisjonen også et arbeide i *Japan*, etter oppfordring fra flere skandinaviske misjonærer. Først i den gamle hovedstad og tempelby Kyoto. Men etter noen år ble vårt senter flyttet til Shin Rei San i Shizuoka fylke. Her ble det satt i gang et landbrukssenter med tanke på å nå landsbybefolkningen som rekrutterer buddhismen og «de nye religionene». — Det var også tanken at Shin Rei San skulle bli et samlingssted for buddhistmunker og prester. Situasjonen i Japan er imidlertid forskjellig fra China, og det er blitt klart at Shin Rei San aldri vil kunne bli et nytt Tao Fong Shan. Misjonen har derfor igjen tatt opp et arbeide i Kyoto, og to av våre misjonærer er plasert der, hvor de går inn for et intenst studie- og kontaktarbeid med tanke på et møte med buddhister og tilhengere av de såkalte «nye religioner».

Legmannselementet er blitt stadig sterkere innen buddhismen.



I Hongkong og Taiwan finnes hundrer av religiøse sammenslutninger av legmenn. Og i Japan har vi 168 «nye religioner», som ledes av legmenn. Størsteparten av dem har buddhistisk grunnlag.

På denne bakgrunn var det at vår misjon i 1968 satte i gang et nytt senter i Kowloon, et «House of Friendship» for kontakt-søkende mennesker inne i storbyen, et åpent forum for religionenes folk — under dr. Sverre Holths ledelse.

I 1970 ble det et liknende senter startet i Taipei på Taiwan. På begge disse stedene er det tidligere buddhistprester som er våre fremste medarbeidere. Det er helt utrolig og imponerende å se hvor mange det er fra de forskjellige religioner som finner veien til disse kristne sentrene.

Tao Fong Shan er fremdeles moderstedet for de nye tiltakene. Det er ikke meningen hverken i Kowloon eller Taipei å danne nye menigheter. De som ønsker å bli døpt, vil bli introdusert til nærmeste kristne menighet eller bli døpt på Tao Fong Shan, om det finnes å være det rette.

Det er de som har spurt om legfolket også hører inn under Buddhistmisjonens arbeidsfelt. Arbeider ikke de andre misjoner også blant buddhistisk legfolk? Til det er å svare at når vi her taler om buddhistiske legmannsbevegelser, tenker vi på den gruppen som ikke nåes gjennom det alminnelige misjonsarbeid, mennesker som aldri går i noen kirke, men som holder seg til sine samlingssteder og templer. Nettopp i disse kretser møter en grupper av betydelige intellektuelle, som det har betydning å komme i kontakt med.

Buddhistmisjonen har også tatt initiativet til starten av *kristne studiesentrer* i Hongkong og Japan. Studiesentrenes oppgave er ikke direkte misjon. De skal ta opp studiet av religionene for å kunne gi kirkens folk eksakte opplysninger og dermed fremme kristen misjon. Studiesentret i Hongkong har sitt tilhold på Tao Fong Shan og drives på økumenisk basis. Det har et eget styre med medlemmer fra forskjellige kirker og misjoner. Japan-sentret står nå direkte under Japans nasjonale kirkeråd.

Noen ord må tilføyes om *Buddhistmisjonen og forholdene her hjemme*.

Da Karl Ludvig Reichelt hadde lagt sine planer frem for Det Norske Misjonsselskap, gikk hovedstyret med på å la ham få lov til å gå i gang med det nye arbeidet.

Det ble sikkert gjort under tvil, for det var noe så helt nytt og fremmed. Men da hovedstyrets formann, domprost R. Gjerløw, under forhandlingene hadde gitt uttrykk for det inntrykk det hele hadde gjort på ham med ordene: «Dette er Herren», var loddet kastet.

Misjonsselskapet skulle stå bak det nye foretagende. Reichelt skulle fortsatt være dets misjonær, men selskapet skulle egentlig ikke ha ansvar for økonomien. De midler som utover i landet ville bli samlet inn til arbeidet, skulle gå gjennom Misjonsselskapets kasse.

Reichelt reiste meget og hadde gjennom sine foredrag skapt betydelig interesse, ja oppsikt, også i Sverige og Danmark. Det var særlig innen kretser knyttet til Svenska Kyrkans Mission, med erkebiskop Nathan Söderblom i spissen, og Det Danske Missionselskab, man også ville støtte arbeidet. Etter en tid ble det dannet en samarbeidskomité for de tre landene, som senere ble Den nordiske hovedkomité, Buddhistmisjonens øverste ledelse.

Det viste seg imidlertid at hjemmebasis var temmelig svak, og når det gjaldt økonomien, i lengden uholdbar. Vi kjempet stadig med pengevanter. Kassen i Nanking var rett som det var tom. Gode venner, også derute, søkte å hjelpe oss over de verste kneikene. Tross alt vokste arbeidet, og vi fikk på mange måter oppleve noe av den «fattigdommens velsignelse» som består i å se at Gud hjelper igjennom.

Ved siden av dette kom mistenkeligjørelsen. Det hadde fra begynnelsen vært tvilere og motstandere. Når man så hørte at lotuskorset var reist over porten på misjonsstasjonen, at det til å begynne med var brukt røkelse som symbol på bønn, at det var nye elementer som hengivelsesord til Faderen, Sønnen og Ånden, hvor nye ord og uttrykk var brukt, og at presten satt under prekenen som Østens skriftutleggere gjør det, var beskyld-

ningene for synkretisme svært nær. Også Reichelts forkynnelse ble mistenkeliggjort.

I kretser som sto Buddhistmisjonen imot, har man villet tolke lotuskorset som uttrykk for det syn at korset gror ut fra lotusblomsten, mens vi har holdt på det syn at korset, som kommer fra oven, plantes i lotusen. Til et søkende hjerte kommer korset som Guds svar på menneskenes lengsel.

Røkelsen, som hørte hjemme i det gamle Israel, og som Jesus og disiplene var vant til, nevnes også i Det nye testamente som symbol på «de helliges bønner». For Østens folk betyr det høytid og gudstjeneste. Røkelsen ble tatt bort etter noen år.

Men Reichelts forkynnelse? Som den der sto sammen med Reichelt gjennom alle år (fra Nanking 1922 til hans død i 1952), kan jeg forsikre at hans forkynnelse ga et levende inntrykk av hans sterke grepethet av evangeliet og alltid var samlet om Jesus Kristus som den enestående frelser. Reichelt var i virkeligheten teologisk konservativ, og det hindret ikke at han alltid beholdt sitt syn på Jesus Kristus som Guds evige ord ved hvem verden er skapt, og som alle lysstreif stammer fra. Men han var ikke systematiker, og kunne av den grunn komme til å bruke uttrykk som kunne misforståes og mistolkes.

Det har vært nevnt uttrykk som at «den høyere buddhismes dypeste mål først i Kristus Jesus finner sin fulle utløsning», og om troen på «Verdensfrelseren som samler den høyere buddhismes dypeste mål i sin person».

Til disse uttrykk bemerker professor Regin Prenter: «Det der lyder så utfordrende og dengang også fikk mange til at ane det slemme kætteri, er ret beset en uforbeholden hævde av Kristusåbenbaringens absolutthed, den *eneste* fyldestgørende opfyldelse af al religions higen».

Til dette kom så den teologiske og kirkelige situasjonen i 1920-årenes Norge.

Alt dette gjorde at Reichelt måtte reise hjem i 1925 for å få en mer tilfredsstillende ordening i stand. Situasjonen viste seg å være vanskelig for Misjonsselskapet. I den hjemlige situasjon holdt Reichelt på at Buddhistmisjonens arbeid skulle bygges på

den lutherske bekjennelses grunn, men han fant det umulig å bestemme hvem som skulle få lov til å være med, og hvem som ikke fikk være med. De som ville stå sammen med oss på Bibelens og bekjennelsens grunn, fikk være velkommen.

Resultatet ble at Buddhistmisjonen i all vennskapelighet skiltes ut fra Det Norske Misjonsselskap og ble et eget selskap fra 1. januar 1926. I det norske sentralstyre ble den kjente presten Mikael Hertzberg formann. I Danmark ble det også dannet en egen komité som bestod av fremtredende kirkemenn. I Sverige fortsatte Svenska Kyrkans Mission å stå bak misjonen, og fra 1963 gikk den svenske avdeling av Buddhistmisjonen helt inn i S.K.M. En nordisk hovedkomité med to representanter fra hvert land ble misjonens øverste myndighet. Og som leder for hjemmearbeidet ansattes direktør Jacob B. Natvig. I Østen har misjonærer fra alle tre land vært knyttet til arbeidet.

En misjon av denne art byr på særlige vanskeligheter. Den krever meget av misjonærene. Og jeg må sanne hva Philip Potter sa under en samtale i Oslo: «Det er lett å skaffe misjonærer til de primitive folk, hvor man kan se store resultater i form av dåp- og menighetsdannelse. Men det er meget vanskelig å skaffe misjonærer til de intellektuelle og de høyere religioners tilhengere i Østen. Men om 50 år skal vi få se hvor viktig et slikt arbeide er.»

Vi må fortsette i troskap og ikke miste motet, om det blir å arbeide på langt sikt. Det trenges i sannhet, som Karl Ludvig Reichelt en gang sa det, ubegrenset tålmodighet, ydmykhet og kjærlighet.

#### NOTER

1 K. L. Reichelt: Drømmene som ble virkelighet, s. 12.

2 K. L. Reichelt: Drømmene som ble virkelighet, s. 12.

3 K. L. Reichelt: Drømmene som ble virkelighet, s. 14.

4 K. L. Reichelt: Drømmene som ble virkelighet, s. 71.

5 Notto R. Thelle: Dialog over religionsgrensene. Østen og Vi, 1970, s. 128.

6 Notto R. Thelle: Dialog over religionsgrensene. Østen og Vi, 1970, s. 128.

7 Sverre Holth: Den hvem meget er betrodd. Østen og Vi, 1970, s. 39.